

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1966 ΚΑΙ 1967¹

Υ Π Ο

ΑΝΑΣΤ. Π. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ
Γ Ε Ν Ι Κ Ο Ν Μ Ε Ρ Ο Σ

§ 1. Ἐννοια τῆς Ἐκκλησίας

1. P. B e n o i t: L' unité de l' Église selon l' Epître aux Ephésiens ἐν Studiorum Paulinorum Congressus 1961 = Analecta Biblica τ. 17/18 (1963).

2. * Υ. M. J. C o n g a r: Über die Mutterschaft der Kirche ἐν Theologische Quartalschrift τ. 145 (1965) σ. 68-100.

3. J. D a r r o u z è s: Documents inédits d' ecclésiologie byzantine, Paris 1966.

4. * K. D e l e h a y e: Ecclesia mater chez les Pères des trois premiers siècles, Paris 1964.

5. * Ἀθ. Γ ι έ β τ ι τ ς: Ἡ ἐκκλησιολογία τοῦ ἀποστόλου Παύλου κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον, Ἀθήναι 1967.

6. * E. K a e s e r m a n n: Unité et diversité dans l' ecclésiologie du Nouveau Testament ἐν Études théologiques et religieuses τ. 41 (1966) σ. 253-258.

7. K. K α ρ α κ ό λ η: Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 48 (1965) σ. 277-289, 354-366.

8. * M. L o d s: Je crois la sainte Église catholique. La notion de sainteté de l' Église chez les Pères des trois premiers siècles ἐν Études théologiques et religieuses τ. 41 (1966) σ. 197-207.

---

1. Τὸ προηγούμενον (ἕνατον) δελτίον, ἀναφερόμενον εἰς τὰ ἔτη 1964 καὶ 1965 ἐδημοσιεύθη ἐν Θεολογία τ. 38 (1967) σ. 487-500, 646-660. Εἰς τὰ προηγούμενα δελτία, ἰδίᾳ τὸ πρῶτον, ἐκτίθενται αἱ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν ἀκολουθοῦμεναι ἀρχαὶ καὶ ἀναγράφονται αἱ χρησιμοποιούμεναι συντμήσεις.

9. H. R a h n e r: Symbole der Kirche. Die Ekklesiologie der Väter, Salzburg 1964.

10. * M. R é v e i l l a u d: L' apostolicité de l' Église chez les Pères ἐν Études théologiques et religieuses τ. 40 (1965) σ. 149-167.

11. * R. S c h n a c k e n b u r g: The church in the New Testament, trad. W. J. O' Hara. New York 1965.

12. D. M. S t a n l e y: The apostolic church in the New Testament, Westminster 1967, 3η έκδοσις (Westminster 1965).

13. Αἶμ. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ: Ἡ περὶ Ἐκκλησίας καὶ μυστηρίων διδασκαλία Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐν Θεολογία τ. 37 (1966) τ. 50-58, 226-243.

14. * Ι. Ζ η ζ ι ο ὄ λ α: Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ θείᾳ εὐχαριστίᾳ καὶ τῷ ἐπισκόπῳ κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας, Ἐν Ἀθήναις 1966.

Διὰ τὸ ἀπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας σχίσμα βλ.

15. * H. B o e s e: Die Konstantinische Schenkung in den Verhandlungen des Florentiner Konzils ἐν Deutsches Archiv für die Erforschung des Mittelalters τ. 21 (1965) σ. 576-592.

16. * J. D é c a r r e a u x: Les Grecs à Florence pour le concile de l' union des églises d' après les Mémoires de Syropoulos ἐν Revue des études italiennes τ. 12 (1966) σ. 246-268, 347-387.

17. * Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ: L' union des églises au concile de Ferrare-Florence 1438-1439, Chevetogne 1966.

18. * F. D v o r n i k: Die Vorgeschichte des Morgenländischen Schismas ἐν Concilium τ. 2 (1966) σ. 553-560.

19. P. L e m e r l e: L' orthodoxie byzantine et l' oecuménisme médiéval: les origines du «schisme» des églises ἐν Bulletin de l' Association G. Budé 1965 σ. 228-246.

20. Π. Π α ν ῶ τ η: Ἡ ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων μεταξὺ παλαιᾶς καὶ νέας Ρώμης, 16 Ἰουλίου 1054-7 Δεκεμβρίου 1965, Ἀθήναι 1966.

21. A. T u i l i e r: Le titre de patriarche oecumenique et le schisme entre les églises ἐν Messenger de l' Exarchat du Patriarche russe en Europe occidentale τευχ. 60 (1967) σ. 215-229.

Διὰ τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκκλησίας βλ.

22. Ἀθ. Ἀ ρ β α ν ῖ τ η: Ἡ Κοπτικὴ Ἐκκλησία, Ἀθήναι 1965.

23. * W. K a h l e: Die Erforschung der orthodoxen Kirchen und der Kirchen des Ostens ἐν Theologische Rundschau τ. 32 (1967) σ. 118-147.

24. Ι. Κ α ρ μ ῖ ρ η: Αἱ ἀρχαῖαι ἀντιχαλκηδόνειοι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀ-

νατολῆς καὶ ἡ βάσις τῆς ἐπανενώσεως αὐτῶν μετὰ τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Θεολογία τ. 37 (1966) σ. 14-31. (Συνέχεια τῆς ἐν ἀρ. 17 τοῦ προηγουμένου δελτίου μελέτης).

25. Γ. Κονιδάρη: Περὶ τῆς ἀλληλεπιδράσεως μεταξὺ ἱστορικῶν καὶ δογματικῶν παραγόντων ἐν τῷ χωρισμῷ τῶν ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας καθολικῆς Ἐκκλησίας αὐτόθι σ. 345-354 (Πρβλ. προηγούμενον δελτίον ἀρ. 18-19).

26. Σάρδεων Μαξίμου: Ἡ Ἐκκλησία Γεωργίας (Ἰβηρίας) καὶ τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῆς αὐτόθι σ. 5-13. (Συνέχεια τῆς ἐν ἀρ. 20 τοῦ προηγουμένου δελτίου μελέτης).

27. * Δ. Παπανδρέου: Ἰδρυσις καὶ ὀργάνωσις τῆς ἀρμενικῆς ἐκκλησίας μέχρι τῆς Δ' οἰκουμενικῆς συνόδου, Ἀθήναι 1966.

28. Ch. Papastathis: L' autocéphale de l' Église de la Macédoine yougoslave ἐν Balkan studies τ. 8, 1 (1967) σ. 151-154.

§ 2. Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον

29. L. Buisson: Die Entstehung des Kirchenrechts ἐν Zeitschrift des Savignys - Stiftung für Rechtsgeschichte kan. Abt. τ. 83 (1966) σ. 1-175.

§ 5. Συλλογαὶ πηγῶν καὶ γενικὰ βοηθήματα

30. Α. Χριστοφιλοπούλου: Τὸ ἑλληνικὸν ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον κατὰ τὰ ἔτη 1964 καὶ 1965 ἐν Θεολογία τ. 38 (1967) σ. 487-509 646-660.

31. Δ. Γκίνη: Περίγραμμα ἱστορίας τοῦ μεταβυζαντινοῦ δικαίου (Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τ. 26), ἐν Ἀθήναις 1966.

32. * Ἰερωνύμου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν: Σχέδιον ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1967.

33. Π. Παναγιωτάκου: Ἀνακοίνωσις περὶ τῶν βάσεων τοῦ κανονικοῦ δικαίου τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν ΑΕΚΔ τ. 22 (1967) σ. 60-67.

34. Ι. Πετριτάκη: Κωνσταντῖνος Πάλλης ἐν ΑΕΚΔ τ. 22 (1967) σ. 39-53.

35. Τοῦ αὐτοῦ: Παν. Ι. Παναγιωτάκος (1911-1966) ἐν ΕΕΒΣ τ. 35 (1966/67) σ. 399-403.

36. Κίτρος Βαρνάβα Τζωρτζάτου: Ἡ καταστατικὴ νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἐν Ἀθήναις 1967.

37. Συμπλήρωμα Νομολογίας ἐκδ. οἶκος Ι. Ζαχαροπούλου ἐν Ἀθήναις

Ἰδίᾳ τ. Α' (1964) σ. 9, 316 ἐπ. 424 ἐπ., τ. Β' (1966), σ. 107 ἐπ., 499 ἐπ., 622 ἐπ., 781 ἐπ., 787 ἐπ., 809 ἐπ., 1029.

§ 6. Βοηθητικοὶ ἐπιστημονικοὶ κλάδοι

38. E. H a m m e r s c h m i d t, P. H a u p t m a n n κλπ.: Symbolik des orthodoxen und orientalischen Christentums, Stuttgart 1962.

39. P. T r e m b e l a s: Dogmatique de l' Église orthodoxe catholique μετ. P. Dumont, τ. I-II, Bruges-Paris 1966-1967.

40. H. J. S c h u l t z: Die byzantinische Liturgie. Vom Werden ihrer Symbolgestalt, Freiburg 1954.

41. The Cambridge Medieval History τ. IV: The byzantine empire, μερ. II, Cambridge 1967 κεφ. 23: The secular church ὑπὸ E. H e r m a n σ. 104-133 καὶ κεφ. 25: Byzantine monasticism ὑπὸ J. M. H u s s e y σ. 181-184.

42. Handbuch der Kirchengeschichte τ. III: Die mittelalterliche Kirche, μερ. 1: Vom Kirchlichen Frühmittelalter zur gregorianischen Reform ὑπὸ F. K a m p f - H. J. B e c k κλπ., Freiburg 1966.

43. * H. K r a f t: Die Kirchenväter bis zum Konzil von Nicäa (Sammlung Dietrich αρ. 312), Bremen 1966.

44. T o ὺ α ὐ τ ο ὺ: Kirchenväterlexikon, München 1966.

§ 9. Ἡ ἐναντι τῆς Πολιτείας στάσις τῆς Ἐκκλησίας

45. * Π. Δ η μ η τ ρ ο π ο ὕ λ ο υ: Ἐκκλησία καὶ πολιτεία ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου ἐν Ὁρθόδοξος παρουσία τ. 2 (1965) σ. 245-260.

46. V. Z s i f k o v i t s: Der Stadsgedanke nach Paulus in Röm. 13, 1-7, Wien (1964).

§ 10. Θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ρωμαϊκῷ κράτει

47. V. C a p o c c i: Christiana I. Per il testo di Tacito Annales 15, 44, 4 (Sulle pene inflitte ai cristiani nel 64. d. Cr. ἐν Studia et documenta historiae et iuris τ. 27 (1962) σ. 65-99.

48. * M. R. C a t a n d e l l a: Per la cronologia de rapporti fra Cristianesimo e impero agli inizi del 4. secolo ἐν Sicularum gymnasium N. S. τ. 20 (1967) σ. 83-110.

49. * P. R. C o l e m a n - N o r t o n: Roman state and christian Church. A collection of legal documents to a. D. 535, London 1966.

50. * J. E. A. Crake: Early Christians and Roman law ἐν Phoenix τ. 19 (1965) σ. 61-70.

51. * E. Dabrowski: Le prétendu procès romain de S. Paul d'après les recherches récentes ἐν Studiorum Paulinorum Congressus internationales catholicus = Analecta Biblica τ. 17/18 (1963).

52. * F. Fourrier: La lettre de Pline à Trajan sur les Chrétiens (X, 97) ἐν Recherches de théologie τ. 31 (1964) σ. 161-174.

53. W. H. Friend: Martyrdom and persecution in the early Church. A study of a conflict from Maccabæus to Donatus, Oxford 1965.

54. E. Gabbà: Il processo di Apollonio ἐν Mélanges... offerts à J. Carcopino, Paris (1966) σ. 397-402.

55. * R. J. Getty: Nero's indictment of the Christians in A. D. 64 ἐν The classical tradition ἐν Studies in honor of H. Caplau, Ithaca 1966 σ. 285-292.

56. J. Herrmann: Tertullians Verfahrensrügen und die frühen Märtyrerakten ἐν Journal of juristic papyrology τ. 15 (1965) σ. 151-156.

57. * J. Michelfeit: Das Christenkapitel des Tacitus ἐν Gymnasium τ. 73 (1966) σ. 514-540.

58. F. Smuts: Waarven is die Cristene voor Plinius aengella? ἐν Acta classica τ. 8 (1965) σ. 71-85.

59. * M. Sordi: Le polemiche intorno al Cristianesimo nel II secolo e la loro influenza sugli sviluppi della politica imperiale verso la Chiesa ἐν Rivista di storia della Chiesa in Italia τ. 16 (1962) σ. 1-28.

§ 11. Πηγαι ἐκ τῆς ρωμαϊκῆς περιόδου

60. * H. W. Bartsch: Die Anfänge urchristlicher Rechtsbildungen. Studien zu den Pastoralbriefen, Hamburg 1965.

61. A. N. Sherwin-White: Roman society and roman law in the New Testament, Oxford 1963.

62. A. Steinwenter: Bibel und Rechtsgeschichte ἐν Journal of juristic papyrology τ. 15 (1965) σ. 1-19.

63. * J. H. Walter: An argument for the Chinese for the Antiochene origin of the Didache ἐν Studia patristica τ. 8 (1966) σ. 44-50.

§ 12. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας κατὰ τὴν βυζαντινὴν περίοδον

64. * M. Agnes: Alcune considerazioni sul cosiddetto editto di Milano ἐν Studi romani τ. 13 (1965) σ. 424-432.

65. M. Anastos: The edict of Milan (313). A defence of its traditional authorship and designation ἐν REB τ. 25 (1967) σ. 13-41.

66. P. Brezzi: La politica religiosa di Costantino, Napoli 1965.
67. * R. Farina: L' impero e l' imperatore cristiano in Eusebio di Gesarea. La prima teologia politica del Cristianesimo, Zürich 1966.
68. * Γοῦ αὐτοῦ: Ἐπίσκοπος τῶν ἐκτὸς (Eusebio De Vita Const. IV 24) ἐν Salesianum τ. 29 (1967) σ. 409-413.
69. * D. J. Geanakoplos: Church building and Caesaro-papism a. D. 312-565 ἐν Greek, roman and byzantine studies τ. 7 (1966) σ. 167-186.
70. * R. A. Markus: The imperial administration and the Church in byzantine Africa ἐν Church History τ. 36 (1967) σ. 18-23.
71. Π. Παναγιωτάκου: Αἱ σχέσεις Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἐν τῇ βυζαντινῇ αὐτοκρατορίᾳ ἐν ΑΕΚΔ τ. 22 (1967) σ. 7-38.
72. * S. Pezzella: Massenzio e la politica religiosa di Costantino ἐν Studi in onore di A. Pincherle τ. II = Studi e materiali di storia delle religioni; τ. 38, II (1967) σ. 434-450.
73. J. Scharf: Jus divinum. Aspekte und Perspektiven einer byzantinischen Zweigenaltentheorie ἐν Polychronion Festschrift Fr. Dölger, Heidelberg 1966 σ. 462-479.
74. C. Schmeider: Liebestätigkeit als Krafe. Bemerkungen zu einer Inschrift am Sardes, ἐν Polychordia, Festschrift Fr. Dölger τ. I, Amsterdam 1966 σ. 284-289 (Διὰ διώξεις ἐθνικῶν).
75. J. J. Sheridan: The altar of Victory. Paganism's last battle ἐν L' antiquité classique τ. 35 (1966) σ. 186-206.
76. * P. Stockmeier: Zum Problem des sogenannten «Konstantinischen Zeitalters» ἐν Trier. theol. Zeitschrift τ. 76 (1967) σ. 197-216.
77. Fr. Thiriet: La situation religieuse en Crète an début du XVe siècle ἐν Byzantion τ. 36 (1966) σ. 201-212.
78. Ζ. Τσιρπανλῆ: Νέα στοιχεία σχετικά μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς βενετοκρατουμένης Κρήτης ἐν Ἑλληνικά τ. 20 (1967) σ. 42-106.
79. A. C. de Veer: Une mesure de tolérance de l' empereur Honorius ἐν REB τ. 24 (1966) σ. 189-195.

§ 13. Ἀνώνυμα κωδικοποιητικὰ ἔργα

- 80-81 * R. G. Coquin: Les Canons d' Hippolyte. Édition critique de la version arabe ἐν Patrologia Orientalis τ. XXXI 2, Paris 1966 σ. 273-444. Πρβλ. J. M. Hanssens: L' édition critique des Canons d' Hippolyte ἐν OCP τ. 32 (1966) σ. 536-544.

§ 15. Κανόνες, ἀποφάσεις καὶ πρακτικὰ οἰκουμενικῶν καὶ πατριαρχικῶν συνόδων

82. M. Aubineau: Les 318 serviteurs d' Abraham (Gen. XIV 14) et le nombre des Pères au Concile de Nicée (325) ἐν Revue d' histoire ecclésiastique τ. 61 (1966) σ. 5-43.

83. A. I. Catrina: Canoanele Sinodului convocat ca al VIII-lea ecumenic (Les canons du concile convoqué comme VIIIe concile oecuménique) ἐν Orthodoxia τ. 17 (1965) σ. 536-549.

84. H. Chadwick: Les 318 Pères de Nicée ἐν Revue d' histoire ecclésiastique τ. 61 (1966) σ. 808-811.

85. E. Chrysos: Die Bischofslisten des V ökumenischen Konzils (553), Bonn 1966.

86. M. G. de Durand: Un document sur le concile de Nicée? ἐν Revue des sciences philosophiques et théologiques τ. 50 (1966) σ. 615-627.

87. V. Grumel: La VIe session du concile photien de 879-880 ἐν Analecta Bollandiana τ. 85 (1967) σ. 336-337.

88. * C. Leonardi: Anastasio Bibliotecario e l' ottavo concilio ecumenico ἐν Studi medievali 3η σειρ. τ. 8 (1967) σ. 59-192.

89. A. Ritter: Das Konzil von Konstantinopel und sein Symbol. Studien zur Geschichte und Theologie des II. Oekumenischen Konzils, Göttingen 1965.

90. L. Wallach: The greek and latin versions of II. Nicaea and the Synodica of Hadrian I ἐν Traditio τ. 22 (1966) σ. 103-125.

§ 16. Κανόνες πατέρων

91. * M. Coliba: Regulile monahale ale Sfintului Vasile cel Mare in istoria vietii religioase monahale si a cultului crestin. (Les Règles monacales de Saint Basile le grand dans l' histoire de la vie religieuse monacale et du culte chrétien) ἐν Studi theologice 2α σειρ. τ. 17 (1965) σ. 241-253.

92. * L. Lèbe: Saint Basile. Note à propos des règles monastiques ἐν Revue bènédictine τ. 86 (1966) σ. 116-119.

93. * J. Leipoldt: Pachom ἐν Koptol Studien in der DDR, Berlin 1965, σ. 236-249.

§ 18. Συλλεκτικὰ καὶ ἐρμηνευτικὰ ἔργα καὶ νομολογία

94. J. Darrouzès: Fragments d' un commentaire canonique anonyme (fin XIIe debut XIIIe siècle) ἐν REB τ. 24 (1966) σ. 25-39.

95. A. G a r z y a: Encomio inedito di Niceforo Basilace per Alesio Aristeno ἐν Byzantinische Forschungen τ. I (1966). Polychordia, Festschrift F. Dölger, Amsterdam 1966 σ. 92-114.

96. * W. S e l b: Die Kanonessammlungen der orientalischen Kirchen und das griechische Corpus canonum der Reichskirche ἐν Speculum iuris et ecclesiarum Festschrift für W. M. Plöchl, Wien 1967 σ. 371-383.

97. P. V a n d e n V e n: L' accession de Jean le Scholastique au siège patriarcal de Constantinople en 565 ἐν Byzantion τ. 35 (1965) σ. 320-352.

98. I v. T u z e k: The determining structure of the slavic Syntagma of Fifty Titles ἐν OCP τ. 33 (1967) σ. 139-160.

§ 19. Ἐγγραφα, ἐπιγραφαί, σφραγιδες καὶ φιλολογικαὶ πηγαὶ ἐκ τῆς βυζαντινῆς περιόδου

Α'. Ἐγγραφα ἐπὶ παπύρων

99. B. R. R e e s: Papyri from Hermopolis, London 1964.

ἀρ. 59. Μίσθωσις ἀγροτικοῦ ἀκινήτου ὑπὸ διακόνου κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα.

100. Anna S w i d e r e k - M a r i a n g e l a V a n d o n i: Papyrus grecs du Musée gréco-romain d' Alexandrie, Warszawa 1964 ἀρ. 32 (ἐτ. 447 ἢ 462). Μίσθωσις ἀρτοποιείου ἀνήκοντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀδήλου πόλεως, ἐκπροσωπούμενην ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς.

Β'. Λοιπὰ ἐγγραφα

101. Ἐρ[ας] Β ρ α ν ο ῦ σ η: Πατμιακὰ Β'. Πρόσταξις Μανουὴλ Α' Κομνηνοῦ ὑπὲρ τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Χαριστήριον εἰς Ἄν. Ὁρλάνδον τ. Β', Ἀθήναι 1966, σ. 78-97.

102. Τ ῆ ς α ὐ τ ῆ ς: Κεκυρωμένη συλλογὴ ἐπισήμων ἐγγράφων τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς εἰς εἰλητὸν τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐν Σύμμεικτα Βασιλικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν Κέντρον βυζαντινῶν σπουδῶν, τ. Α' (1966) σ. 95-119.

103. Τ ῆ ς α ὐ τ ῆ ς: Ἀνέκδοτος κατάλογος ἐγγράφων τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς (ΙΒ'-ΙΓ' αἰ.) αὐτόθι σ. 137-162.

104. J. D u j c e v: 'A propos de l' acte patriarcal de 1155 ἐν REB τ. 25 (1967) σ. 61-64.

105. A. G u i l l o u: Saint Nicolas de Donnoso (1031-1060/1061) Corpus des actes grecs d' Italie du Sud et de Sicile. 1) Città del Vaticano 1967.

106. Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ: Les archives grecques de S. Maria della Matina ἐν Byzantion τ. 36 (1966) σ. 304-310.

107. H. H u n g e r: Zu den rechtlichen Inedita des Konstantinopler Patriarchalregisters im Cod. Vindob. hist. gr. 48 ἐν REB τ. 24 (1966) σ. 58-68.

108. * M. L a s c a r i s: Deux «chrysobulles» serbes pour Lavra ἐν Hilendarski zbornik τ. I, Beograd 1966 σ. 9-19.

109. Π. Νικολοπούλου — Ν. Οἰκονομίδη: Ἱερὰ μονὴ Διο-
νυσίου. Κατάλογος τοῦ ἀρχείου ἐν Σύμμεικτα κλπ. σ. 257-326.

110. Μαρίας Νυσταζοπούλου: Γράμμα τοῦ ἱερέως καὶ νομικοῦ
τῶν Παλατίων Νικήτα Καραντηνοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς
Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (1256) ἐν Χαριστήριον εἰς Ἀν. Ὀρλάνδον τ. Β', Ἀ-
θῆναι 1966, σ. 286-308.

111. Ν. Οἰκονομίδου: Σημείωμα γιὰ τὸ κεκυρωμένο ἀντίγραφο
παλαιῶν ἐγγράφων τῆς Πάτμου ἐν Σύμμεικτα κλπ. σ. 120-124.

112. Τοῦ αὐτοῦ: Cinq actes inédits du patriarche Michel Au-
tôreianos ἐν REB τ. 25 (1967) σ. 113-145.

113. G. O s t r o g o r s k y: Autour d' un prostagma de Jean VIII
Paléologue ἐν Recueil des travaux de l' Institut d' études byzantines
τ. 10 (1967) σ. 63-85.

114. G. T h e o c h a r i d i s: Eine Vormachtussurkunde des Gross-
stratopedarchen Demetrios Tzambakon ἐν Polychronion Festschrift
Fr. Dölger, Heidelberg 1966 σ. 486-495. Μεταξὺ τῶν περιουσιακῶν στοι-
χείων τοῦ διαθέτου καταλέγονται δύο μονύδρια.

115. P. W i r t h: Zur Biographie des Eustathios von Thessalonike
ἐν Byzantion τ. 36 (1966) σ. 260-282. Ἀναφορὰ τοῦ Εὐσταθίου πρὸς τὸν
πατριάρχη.

116. Ἔρας Βρανόση. Τὰ ἀγιολογικὰ κείμενα τοῦ ὁσίου Χριστοδού-
λου, ἱδρυτοῦ τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς, Ἀθῆναι 1966 ἰδίᾳ σ. 13-34, 128-139.

Διὰ τὴν Ὑποτύπωσιν, διαθήκην καὶ κωδικοκλον τοῦ Χριστοδούλου.

117. Ν. Τωμαδάκη: Συλλάβιον βυζαντινῶν μελετῶν καὶ κειμένων
τεῦχ. Β', Ἀθῆναι 1966 σ. 97-128. Ἀνατύπωσις τῆς Διατάξεως τοῦ Μιχαὴλ
Ἀτταλειάτου.

Γ'. Φιλολογικὰ κείμενα

118. J. V e r p e a u x: Pseudokodinos, Traité des offices, Paris 1966.

119. M. V a n E s b r o e c k: Saint Epimaque de Péluse ἐν Ana-
lecta Bollandiana τ. 84 (1966) σ. 399-442. Ἐκδίδεται μαρτύριον μὲ πληρο-
φορίας διὰ διαγμῶδες ἀνευ ἱστορικῆς ἀξίας.

120. * A. J. F e s t u g i è r e: Les moines d' Orient τ. IV 2. La

première Vie grecque de saint Pachôme. Introduction critique et traduction, Paris 1965.

121. G. Garitte: La vie grecque inédite de saint Grégoire d'Arménie (ms. 4 d' Ochride) ἐν *Analecta Bollandiana* τ. 83 (1965) σ. 223-290. Πληροφορίες διὰ διωγμῶν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ βιογραφουμένου εἰς ἀρχιερέα.

122. F. Halkin: Euphémie de Chalcedoine. Légendes byzantines, Bruxelles 1965. Κείμενα ἄνευ ἱστορικῆς ἀξίας ἰδίᾳ διὰ διωγμῶν καὶ συγκρότησιν Δ' Οἰκουμενικῆς συνόδου.

123. Τοῦ αὐτοῦ: Les deux passions inédites du martyr Lucilien ἐν *Analecta Bollandiana* τ. 84 (1966) σ. 5-28. Πληροφορίες διὰ διωγμῶν ἄνευ ἱστορικῆς ἀξίας.

124. Τοῦ αὐτοῦ: Eusèbe martyr en Phénicie αὐτόθι σ. 335-342. Τὰ αὐτά.

125. Ν. Οἰκονομίδη: Ὁ βίος τοῦ ἁγίου Θεοδώρου Κυθήρων (10 αἰ.) ἐν Πρακτικὰ τρίτου Πανωνίου Συνεδρίου. τ. Α', ἐν Ἀθήναις 1966 σ. 264-291. Πληροφορίες διὰ τὴν πρὸς χειροθεσίαν ἡλικίαν (σ. 282), συγκατάθεσιν τοῦ συζύγου τοῦ κειρομένου εἰς μοναχὸν (σ. 286), μνεῖα πρωτοπαπᾶ (σ. 282) καὶ προσμονάριον (σ. 287).

126. * S. Pezzella: Gli atti dei martiri. Introduzione a una storia dell' antica agiografia, Roma 1965.

127. * A. Veilleux: Le problème de la Vie de Saint Pachôme ἐν *Revue d' ascétique et de mystique* τ. 42. (1966) σ. 287-305.

128. L. Westernik: Trois textes inédits sur saint Diomède de Nicée ἐν *Analecta Bollandiana* τ. 84 (1966) σ. 161-227. Πληροφορίες διὰ διωγμῶν ἄνευ ἱστορικῆς ἀξίας.

§ 21. Πηγαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἐκ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας

129. Δ. Γκίνη: Περίγραμμα ἱστορίας τοῦ μεταβυζαντινοῦ δικαίου (Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τ. 26), ἐν Ἀθήναις 1966.

130. Ν. Μάτση: Τὸ «Νομοκριτήριο» ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 2764 Κώδικος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος ἐν *ΕΕΒΣ* τ. 35 (1966-1967) σ. 202-209.

131. C. Papoulidis: Nicodème l' Hagiorite (1749-1809) ἐν *Θεολογία* τ. 37 (1966) σ. 294-313, 390-415, 576-590, τ. 38. (1967) σ. 95. 118, 301-313. Ἰδίᾳ σ. 98 ἐπ. περὶ τοῦ Πηδαλιού.

132. Γ. Ἀναπλιώτη: Ἀνέκδοτος Κώδιξ ἱερᾶς μονῆς Ντίμιοβας (1664-1851) ἐν *Διδαχῇ* τ. 20 (1966), 21 (1967), 22 (1968) καὶ 23 (1969) *passim*.

133. Σ. Κ ο υ γ έ α: Ἡ προέλευσις τῆς ὑπὸ τοῦ Hase παρισυνῆς συλλογῆς πατριαρχικῶν καὶ μοναστηριακῶν ἐγγράφων ἐν Ἑλληνικᾷ τ. 20 (1967) σ. 3-23.

134. Α. Π ο λ ί τ η - Μ. Κ α τ ρ α μ ά δ ο υ: Κατάλογοι χειρογράφων σκήτης Ἀγ. Παντελεήμονος αὐτόθι σ. 349-386, ἰδίᾳ σ. 379 ἐπ.

135. Χ. Π α τ ρ ι ν έ λ η: Ὁ Θεόδωρος Ἀγαλλιανὸς ταυτιζόμενος πρὸς τὸν Θεοφάνη Μηδείας καὶ οἱ ἀνέκδοτοι λόγοι του, Ἀθήναι 1966. Ἐκδίδονται λόγοι ἐνδιαφέροντες τὸ ἐκκλ. δίκαιον.

§ 22. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι

I. Δογματικῶς

136. Σ. Σ α χ π ε λ ί δ ο υ: Ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος καὶ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 49 (1966) σ. 214-224, 288-300.

137. Θ ε ο κ λ ή τ ο υ Σ τ ρ ά γ κ α: Κάτοπτρον σχέσεων ἀντιμαχομένων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας 1817-1967. Ἀθήναι 1967.

§ 23. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι

II. Δογματικῶς

138. Α. ν. 44 τῆς 21/26 Ἰουνίου 1967 Περί Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας καὶ Εἰσαγωγικοῦ αὐτοῦ νόμου ἰδίᾳ ἄρθρ. 125 § 3 (ἀπαγόρευσις ἐπιδόσεως ἐν ναῶ), 126 § 1 (ἢ κατὰ Κυριακὰς καὶ ἑορτάς), 129 § 4 (ἐπίδοσις εἰς ἀπόντα γνωστοποιεῖται εἰς τὸν ἐφημέριον) 425 §§ 1-2 (τύπος ὄρκου ἀνάλογος πρὸς τὸ θρήσκευμα τοῦ μάρτυρος), 425 § 3 (ἀπαγόρευσις ἐνεργείας πράξεων ἐκτελέσεως κατὰ Κυριακὰς) ἐν τούτοις κατ' ἄρθρ. 1062 † 2 ὁ πλειστηριασμὸς ἐνεργεῖται τὴν Κυριακὴν.

139. Α. ν. 125 τῆς 29 Αὐγούστου/4 Σεπτεμβρίου 1967 Σωφρονιστικὸς Κώδιξ ἐκτελέσεως ποινῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν μέτρων ἄρθρ. 4 § 3, ἐξασφαλίζων τὴν ἐλευθερίαν θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν κρατουμένων.

140. Γνωμ. Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν περὶ τοῦ Χιλιασμοῦ ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 44 (1967) σ. 635-638.

141. Κ. Μ ο υ ρ α τ ί δ ο υ γνωμ. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος αὐτόθι σ. 638-640.

142. Κ. Β α β ο ύ σ κ ο υ: Περί τῆς νομικῆς προσωπικότητος τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας τῶν Διαμαρτυρομένων ἐν Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι Σχολῆς Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τ. 13 (1966) σ. 421-499.

143. Π. Παναγιωτάκου: Ἡ ἀντιποίησις τῆς ἀρχῆς. Τίς ἡ πραγματώσις τῆς ἀντικειμενικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐκ προθέσεως ἀντιποίησεως τῆς ἀσκήσεως ὑπηρεσίας λειτουργοῦ τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας (Ἄρθρον 175 § 2 Ποινικοῦ Κώδικος) ἐν ΑΕΚΔ τ. 21 (1966) σ. 5-30.

144. Χρ. Σγουρίτσας: Συνταγματικὸν δίκαιον τ. Β' 2, Ἀθῆναι 1966 σ. 109-117: Θρησκευτικὴ ἐλευθερία.

145-148. Σ.Ε. 1622/1967 ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 1202 διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ἀνεγέρσεως θεάτρου ἢ κινηματογράφου πλησίον ναοῦ, Διαρκοῦς Στρατοδικεῖου Ἰωαννίνων 788/1966 αὐτόθι σ. 68 διὰ τὴν κατ' ἄρθρ. 200 Ποινικοῦ Κώδικος ἔνοιαν τοῦ τύπου θρησκευτικῆς συναθροίσεως., Α.Π. 454/1966 αὐτόθι σ. 367 διὰ τὴν ἀντιποίησιν ὑπηρεσίας ἐκκλησιαστικοῦ λειτουργοῦ οὐ μόνον εἰς τὰ ἱερατικά ἀλλὰ καὶ τὰ διοικητικά αὐτοῦ καθήκοντα, Σ.Ε. 2 337/1966 αὐτόθι σ. 256 διὰ τὸ προσβλητὸν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας πράξεως ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου μεταθετοῦσης δεξιὸν ἱεροψάλτην εἰς θέσιν ἀριστεροῦ.

§ 24. Αἱ πηγαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κατὰ τὴν σημερινὴν ἰσχύοντων

149. * G. Ambrosetti: Diritto naturale cristiano. Lineamenti storici, Roma 1964.

150. E. Hamel: Loi naturelle et loi du Christ, Paris 1964.

151. * Κυθῆρων Μελετίου: Δὲν στασιάζεται ἡ ἰσχύς τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων. Ἐπικρατέστεροι οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας τῶν πολιτικῶν νόμων, Ἀθῆναι 1966.

152. Ι. Πετριτάκη: Ἡ ἐρμηνεία τῶν πηγῶν τοῦ ὀρθοδόξου κανονικοῦ δικαίου· συνταγματικὴ κατοχύρωσις· προστασία τοῦ κειμένου τῶν πηγῶν ἐν ΑΕΚΔ τ. 22 (1967) σ. 86-101.

153-154. Α.Π. 454/1966 ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 367 καὶ Σ.Ε. 609/1967 ἐν Χριστιανὸς τ. 6 (1967) σ. 12: ΕΕΝ τ. 34 (1967) σ. 361 μὲ σχόλιον Α. Τσοῦτσου = ΑΕΚΔ τ. 21 (1966) σ. 88 μὲ σχόλιον Β. Κουντούρη διὰ τὴν ὑπὸ τὸ προϊσχῶσαν Σύνταγμα συνταγματικὴν κατοχύρωσιν τῶν ἐκκλ. κανόνων.

§ 27. Ἐπιστημονικὴ καὶ αὐθεντικὴ ἐρμηνεία. Οἰκονομία

155. * F. J. Thomson: Economy. An examination of the various theories of economy held within the Orthodox Church with special reference to the economical recognition of the validity of non - orthodox sacraments ἐν Journal of theological Studies τ. 16 (1965) σ. 368-420.

§ 28. Ἐκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου καὶ σχέσεις πρὸς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας

156. Σ. Ἀβούρη: Σύντομος ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἰονίων νήσων, ἐν Ἀθήναις 1966.

157. Γ. Γαλιτή: Intercommunio. Τὸ πρόβλημα τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας μετὰ τῶν ἑτεροδόξων ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου [Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Πορευθέντες» 8 (1966)], Ἀθήναι 1966.

158. Σ. Ε. 239/1966 ἐν Χριστιανὸς τ. 6 (1967) σ. 73 διὰ τὴν ἑκτασιν ἐφαρμογῆς τοῦ δικαίου τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

§ 29. Γενικά

159. * H. Bevenot: Episcopat et primauté chez s. Cyprien ἐν Ephemerides theologicae Lovanienses τ. 42 (1966) σ. 176-195.

160. * M. Clement: L' apparition du patriarcat dans l' Eglise (Ive-Ves) ἐν Proche Orient chrétien τ. 16 (1966) σ. 162-173.

161. A. I. Dikigoropoulos: The Church of Cyprus during the period of the arab wars a. D. 649-965 ἐν Greek theol. review τ. 11 (1965/66) σ. 237-279.

162. F. Dvornik: Byzanz und der römische Primat, Stuttgart 1966. Γερμ. μετάφρασις τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 187 ἔργου.

163. * Τοῦ αὐτοῦ: Byzantium and the Roman Primacy, New York, 1966. Ἀγγλική μετάφρασις τοῦ αὐτοῦ ἔργου.

164. G. d' Ercole: Communio, collegialità, primato e sollicitudo omnium ecclesiarum dai Vangeli a Costantino, Roma 1964.

165. J. Gill: St. Theodore the Studite against the Papacy? ἐν Polychordia, Festschrift F. Dölger τ. I, Amsterdam 1966 σ. 115-123.

166. M. J. Higgins: Two notes II. Pope's right to try patriarch on disciplinary charge ἐν Polychronion, Festschrift Fr. Dölger, Heidelberg 1966 σ. 242-243. Διὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πάπα ἐπὶ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν πρὸ τοῦ Φωτίου.

167. Γ. Κονιδάρη: Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀχρίδος, α') Περὶ τὴν γένεσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, β') Τακτικὰ τοῦ Ι' καὶ ΙΑ' αἰῶνος εἰς παραλλήλους πίνακας, γ') Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, Ἀθήναι 1967.

168. * H. D. Kreilkamp: The origin of the patriarchate of Constantinople ἐν Studies in medieval culture τ. II (1966) σ. 9-18.

169. R. Ljubinkovic: Sur la tradition de la Prima Justiniane dans le titre des archevêques d'Ochride ἐν Starinar τ. 17 (1966) σ. 61-75.

170. * G. Medico: La collégialité épiscopale dans les lettres des pontifes romains du Ve siècle ἐν Revue des sciences philosophiques et théologiques τ. 49 (1965) σ. 369-402.

171. P. Stephanou: Sedes apostolica, regia civitas ἐν OCP τ. 33 (1967) σ. 563-582.

172. * A. Tuilier: Le primat de Rome et la collegialité de l'episcopat d'après la correspondance de saint Léon avec l'Orient ἐν Nuovo Didaskaleion τ. 15 (1965) σ. 53-67.

173. W. de Vries: Die Struktur der Kirche gemäss dem II. Konzil von Nicäa (787) ἐν OCP τ. 33 (1967) σ. 47-71.

174. * Τοῦ αὐτοῦ: Die Struktur der Kirche gemäss dem II. Konzil von Konstantinopel (680-681) ἐν Volk Gottes ... Festgabe für J. Höfer, Freiburg 1967 σ. 262-286.

§ 30. Εἴσοδος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Βάπτισμα καὶ χρίσμα

175. P. Browsers: Premier poème de Narsai sur le baptême (Memra XXI) ἐν Mélanges de l'Université Saint Joseph, Beyrouth τ. 41 (1965) σ. 177-207.

176. * P. W. Harkins: Pré-baptismal rites in Chrysostom's baptismal Catechese ἐν Studia Patristica τ. 8 σ. 219-238.

177. J. Jeremias: Infant baptism in the first four centuries, London 1964.

178. * J. Karmiris: Die Aufnahme Andersgläubiger in der Orthodoxie ἐν Kyrios τ. 7 (1967) σ. 179-201.

179. Α. Μαλλῆ: Ἡ ἐπιμέλεια τοῦ προσώπου τοῦ ἀηελίκου, Ἀθῆναι 1966 ἰδίᾳ σ. 269 ἐπ.

180. A. Strobél: Der Begriff des «Houses» in griechischen und römischen Privatrecht ἐν Zeitschrift für neutestamentliche Wissenschaft τ. 61 (1965) σ. 91-100. Διὰ νηπιοβαπτισμὸν.

181. * J. Vsebaert: Greek baptismal terminology. Its origins and early development, Nijmegen 1962.

182. Κατὰ τὴν Πρωτ. Θεσσαλονίκης 1773/1966 ἐν Χριστιανὸς τ. 6 (1967)

182. Κατὰ τὴν Πρωτ. Θεσσαλονίκης 1773/1966 ἐν Χριστιανὸς τ. 6 (1967) σ. 31 ὄνομα δοθὲν κατὰ τὸ βάπτισμα χωρὶς τὴν συναίνεσιν τοῦ ἀσκοῦντος τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν διορθοῦται διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

§ 32. Διακρίσεις τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας-Λαϊκοί

183. * E. Lanne: Le laicat dans l'église ancienne ἐν Verbum Caro τ. 18 (1964) σ. 105-126.

**§ 33. Κληρικοί. Ἔννοια, διακρίσεις, ἐξουσία αὐτῶν.
Ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα**

184. * J. N. Bakhuizen van den Brink: Tradition and authority in the early Church ἐν *Studia patristica* τ. 7 σ. 3-21. Δι' ἐπισκοπικὸν βαθμὸν.

185. H. G. Bede: Kirche und Klerus im staatlichen Leben von Byzanz ἐν *REB* τ. 24 (1966) σ. 1-24.

186. * P. Bonnard: Ministères et laïcat chez saint Paul ἐν *Verbum Caro* τ. 18 (1964) σ. 56-66.

187. * J. Colson: Ministre de Jesus-Christ ou le sacerdoce de l'Évangile. Étude sur la condition sacerdotale des ministres chrétiens dans l'Église primitive, Paris 1966.

188. * A. J. Herbert: Apostle and bishop. A study of the Gospel, the ministry and the Church community, London 1963.

189. * E. C. Marina: Despre preoti si diaconi dupa sfintele conoane ἐν *Biserica Ortod. Romana* τ. 83 (1965) σ. 1063-1076.

190. * L. Vischer: Le problème du diaconat ἐν *Verbum Caro* τ. 18 (1964) τευχ. 69 σ. 30-51.

§ 34. Κτήσις καὶ ἀπώλεια τῆς ιδιότητος τοῦ κληρικοῦ

191. * Α. Χαλκίτης: Τὸ ἐγγαμὸν τοῦ κλήρου ἐν τῇ ὀρθόδοξῳ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τοὺς ἐπτὰ πρώτους αἰῶνας 1961.

192. * Y. Congar: Ordinations invitus, coactus de l'Église antique au canon 214 ἐν *Revue des sciences philosophiques et théologiques* τ. 50 (1966) σ. 169-197.

193. * A. M. Javierre: Πιστοὶ ἄνθρωποι (2 Tim. 2,2). Episcopado y sucesion apostolica en el Nuevo Testamento ἐν *Studiorum Paulinorum Congressus* τ. II, Roma 1963 σ. 109-118.

194. * Τοῦ ἀύτοῦ: El tema literario de la sucesion. Prolegomenos para el studio de la sucesion apostolica, Roma 1963.

§ 35. Μοναχοὶ

195. * Ε. Γιγουρτάκης: Ἡ περὶ μοναχισμοῦ διδασκαλία τοῦ Εὐσταθίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, 1961.

196. * Κ. Κυπριωτάκης: Ὁ μοναχισμὸς κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, 1961.

197. J. Leclercq: Le sacerdoce des moines ἐν *Irenikon* τ. 36 (1933) σ. 5-40.

198. Στ. Παπαδάτου: Ἡ παρ' ἐγγάμου πρόσκτησις τῆς μονα-

χικῆς ιδιότητος ἐπάγεται αὐτοδικαίως τὴν λύσιν τοῦ γάμου; ἐν Θεολογία τ. 38 (1967) σ. 270-280, 424-438.

199. * P. Tamburino: Koinonia. Die Beziehungen Monasterium — Kirche im frühen pachomianischen Mönchtum ἐν Erbe und Auftrag τ. 43 (1967) σ. 5-21.

§ 36. Σύνοδοι τοπικαί, ἐπαρχιακαί, οἰκουμενικαί καὶ πατριαρχικαί

200. H. Alivisatos: The byzantine emperors and the oecumenical councils ἐν Θεολογία τ. 38 (1967) σ. 17-19.

201. Ἰ. Ἀναστασίου: Ἡ χρησιμοποίησις τῆς λέξεως «Οἰκουμενικὸς» ἐν σχέσει πρὸς τὰς συνόδους ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 49 (1966) σ. 21-36.

202. H. M. Biedermann: Zur Frage der Synode in der orthodoxen Theologie ἐν Ostkirchliche Studien τ. 16 (1967) σ. 113-135.

203. * E. Marina: Fondements historiques et canoniques du synode permanent (ρουμ.) ἐν Studii teologicae τ. 18 (1966) σ. 190-214.

204. * Τοῦ αὐτοῦ: L'organisation des synodes permanents dans les églises autocéphales (ρουμ.) αὐτόθι σ. 337-357.

205. Β. Σταυρίδου: Περὶ τῆς ὀνομασίας τῆς μελλούσης συνόδου ἐν Θεολογία τ. 37 (1966) σ. 529-532.

§ 37. Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας. Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος καὶ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος

206. Ν.δ. 4562 τῆς 11/15 Ὀκτωβρίου 1966 Περὶ ρυθμίσεως Ἐκκλησιαστικῶν τινῶν ζητημάτων ἀρθρ. 1 (διὰ προσωπικὸν γραφεῖον Ἱεραῶς Συνόδου).

207. Γ. Α. Χ.: Περὶ τῆς ἀριστίνδην Ἱεραῶς Συνόδου ἐν Ἐκκλησία τ. 44 (1967) σ. 356-360.

208. Γ. Κονιδάρι: Προβλήματα κανονικῆς διοικήσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀνάλεκτα Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας τ. 14/15 (1966) σ. 187-212.

§ 38. Πατριαρχεῖα, ἀρχιεπισκοπαί, μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαί. Προϊστάμενοι τούτων

209. Ν.δ. 4562 τῆς 11/15 Ὀκτωβρίου 1966 ἀρθρ. 2 (διὰ προσωπικὸν γραφεῖον ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν).

210. Α. Ἀλιβιζάτου: Ἡ ὀρθὴ ἐρμηνεία τοῦ ἰδ' ἀποστολικοῦ κανόνος ἐν Χαριστήριον εἰς Α. Ὀρλάνδον τ. Δ' (1967-1968) σ. 26-32.

211. Ι. Ἀναστασίου: Αἱ ἀντιλήψεις τοῦ ἱστορικοῦ Σωκράτους τοῦ σχολιαστοῦ περὶ τῶν μεταθέσεων τῶν ἐπισκόπων ἐν Στάχυς τεύχ. 8/9 (1967) σ. 85-100.

212-213. Κίτρους Βαρνάβα καὶ Πειραιῶς Χρυσοστόμου καὶ Χρ. Νεαμονιτάκη - Β. Ζώγκου ὑπομνήματα ἐπὶ τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας [ἐπὶ τοῦ ὅριου ἡλικίας διὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν μητροπολιτῶν] ἐν Ἐκκλησία τ. 44 (1967) σ. 159-168.

214. Pierre L' Huillier: Les translations episcopales ἀνάτ. ἐκ τοῦ *Messenger de l' Exarchat du Patriarche russe en Europe occidentale* τευχ. 57 (1967) σ. 24-38.

215. Τοῦ αὐτοῦ: Quelques remarques à propos des élections episcopales dans l' Orient byzantin ἐν *REB* τ. 25 (1967) σ. 101-105.

216. C. M. Manea: La titulature de «primat» dans l' église (ρουμ.) ἐν *Studii teologice*, 2α σειρ. τ. 17 (1965) σ. 45-87.

217. O. Meinardus: Election procedures of the patriarchal throne of Alexandria ἐν *Orb = Kirchliche Studien* τ. 16 (1967) σ. 132-149, 304-324.

218. * Κυθήρων Μελετίου: Ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων. Ἡ ὀρθὴ θέσις ἀπὸ νομικῆς καὶ ἠθικῆς πλευρᾶς, Ἀθῆναι 1967.

219. Ἀξιώμης Νικολάου: Δικαιοῦται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας νὰ κηρύξη τὸν πατριάρχη ἐκπτωτον; (*Sine loco et anno*).

220. * I. Παναγοπούλου: Τὸ ἀμετάθετον τῶν ἐπισκόπων ἀπὸ νομοκανονικῆς ἀπόψεως, Ἀθῆναι 1966.

221. * E. C. Ratcliff: Apostolic tradition. Questions concerning the appointment of the bishop ἐν *Studia patristica* τ. 8 (1966) σ. 266-270.

222. Θ. Στράγκα: Ἐκκλησίας ἀποφάσεις περὶ ἀνεπαρκείας ἀρχιερέων καὶ θεσμοῦ βοηθῶν ἐπισκόπων 1923-1926, Ἀθῆναι 1967.

223. Παραμυθίας Τίτου: Ἀναίρεσις τῶν εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἀπογευματινὴ» δημοσιευθέντων περὶ τῶν γενομένων ἐκλογῶν καὶ μεταθέσεων μητροπολιτῶν τοῦ ... Ἱερωνύμου Κοτσώνη ἐν Ἐκκλησία τ. 43 (1966) σ. 37-42, 60-64.

224. C. Vogel: Nomination et installation du primat d' une église autocephale, sa Beatitude Mgr. Ieronimos Kotsonis archevêque d' Athènes et de toute la Grèce ἐν *Revue de droit canonique* τ. 17 (1967) σ. 177-201.

§ 39. Ναοί, ἐνορίαί, ἐφημέριοι, κατώτεροι κληρικοί καὶ ἐκκλησιαστικὰ συμβούλια

225. Α. ν. 137 τῆς 27 Σεπτεμβρίου /3 Ὀκτωβρίου 1967 Περὶ προσόντων καὶ χειροτονίας κληρικῶν καὶ περὶ ρυθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν τινῶν ζητημάτων.

§ 40. Διὰ χαριστικάρους

226. H é l è n e A h r w e i l e r: Charisticariat et autres formes d' attribution de fondations pieuses aux Xe-XIe siècles én Recueil des travaux de l' Institut d' études byzantines τ. 10 (1967) σ. 1-27.

227. J. D a r r o u z è s: Dossier sur le charisticariat én Polychronion, Festschrift Fr. Dölger, Heidelberg 1966 σ. 150-165.

228. P. L e m e r l e: Un aspect du rôle des monastères à Byzance: Les monastères donnés à des laïcs, les charisticaires én Comptes rendus de l' Academie des Inscriptions et belles lettres έτ. 1967 σ. 9-28.

229. Τ. Μ α ρ ί ν ο υ — Σ. Τ ρ ω ῖ ά ν ο υ: Ἡ ἕδρυσις ναῶν καὶ εὐκτηρίων οἰκῶν έν ΑΕΚΔ τ. 21 (1966) σ. 49-84.

230. * Π. Μ ά ῖ ν α: Κανόνες διέποντες τοὺς ἰδιοκτῆτους καὶ συναδελφικούς ναοὺς έν EEN (1967).

231-234. Γνωμ. Νομ. Συμβουλίου 361/1967 έν ΑΕΚΔ τ. 23 (1968) σ. 121 διὰ τὴν ἄδειαν λειτουργίας εὐκτηρίου οἴκου ἑτεροδόξων, Σ.Ε. 2069/1966 καὶ 2473/1966 έν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 264 διὰ παῦσιν ἢ μετάθεσιν ἱεροψάλτου, γνωμ. Νομ. Συμβουλίου 668/1967 έν ΑΕΚΔ τ. 23 (1968) σ. 119 διὰ τὴν λειτουργίαν ἰδιοκτῆτου ναοῦ καὶ διορισμὸν ἐφημερίου αὐτοῦ.

§ 41. Μοναὶ

235. Μαρίας Νυσταζοπούλου: Ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου καὶ ἡ ἐφορεία τῆς έν Πάτμῳ μονῆς έν Σύμμεικτα Βασιλικοῦ Ἰδρύματος ἐρευνῶν, Κέντρον Βυζαντινῶν σπουδῶν τ. 1 (1966) σ. 76-94.

§ 42. Ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ

236. Β.δ. 212 τῆς 16 Φεβρουαρίου/8 Μαρτίου 1966 Περὶ ἐπεκτάσεως διατάξεων ἀρθρ. 1 καὶ 2 τοῦ ν. 4464/65 ἐπὶ τῶν ν. π. δ. δ. ΟΔΕΠ καὶ ΤΑΚΕ.

237. Ν.δ. 4562 τῆς 11/15 Ὀκτωβρίου 1966 Περὶ ... ρυθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν τινῶν ζητημάτων ἰδίᾳ ἀρθρ. 3, 6-10.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

§ 43. Ἰδιαιτέρα νομικὴ μεταχειρίσις κληρικῶν

238. Α. ν. 44 τῆς 21/26 Ἰουνίου 1967 Περὶ Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας καὶ Εἰσαγωγικοῦ αὐτοῦ νόμου: ἰδίᾳ ἀρθρ. 416-418 (ἐξαιρέσις κληρικῶν ὡς μαρτύρων), 423 § 3 (κατ' οἶκον ἐξέτασις ἀρχιερέων), 425 § 4 (διαβεβαίωσις κληρικῶν).

239. * L. Charvet: Accession des clercs aux fonctions d' avocat ἐν Bulletin de littérature ecclésiastique τ. 67 (1966) σ. 287-298.

240. Cl. Dupont: Les privilèges des clercs sous Constantin ἐν Revue d'histoire ecclésiastique τ. 62 (1967) σ. 729-752.

241. * G. Grifò: Rapporti titolari nelle novelle giustinianee, Napoli 1965 ἰδίᾳ σ. 29-90 (διὰ κληρικοὺς ὡς ἐπιτρόπους).

242. I. Πετριτάκη: Προϋποθέσεις ἀσκήσεως ἐνδίκων μέσων παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἐν ΑΕΚΔ τ. 21 (1966) σ. 39-48.

§ 44. Ἰδιαιτέρα νομικὴ μεταχείρισις μοναχῶν

243. * I. Croce: L' esenzione dei religiosi nel diritto romano-bizantino ἐν Bollettino della Badia di Grottaferrata N.S. τ. 20 (1966) σ. 15-26.

244. Θ. Κοζύρη: Περὶ τῆς κληρονομίας μέλους τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος ἐν ΑΕΚΔ τ. 21 (1966) σ. 85-87.

§ 45. Μυστήρια καὶ ἱεραὶ τελεταὶ

245. Π. Μπρατσιώτου: Αἱ ἀγγλικανικαὶ χειροτονίαι ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου², Ἀθῆναι 1966.

§ 46. Γάμος. Σύστασις καὶ λύσις

246. Α. ν. 44 τῆς 21/26 Ἰουνίου 1967 Περὶ Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας ἄρθρ. 40 (δωσιδικία ἐπὶ γαμικῶν διαφορῶν), 610-634 (διαδικασία ἐπὶ τούτων).

247. * J. B. Bauer: De coniugali foedere quid edixerit Mattheus? (Mt. 5,31 s. 19, 3-9) ἐν Verbum Domini τ. 44 (1966) σ. 74-78.

248. J. Cambier: Le grand mystère concernant le Christ et son Église Ephésiens 5, 22-33 ἐν Biblica τ. 47 (1966) σ. 43-90, 223-242.

249. * H. Crouzel: Séparation ou remariage selon les pères anciens ἐν Gregorianum τ. 47 (1966) σ. 472-494.

250. Α. Δημοπούλου: Ἡ δίκη διαζυγίου κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον, Ἀθῆναι 1964.

251. * H. Hunger: Christliches und Nichtchristliches im byzantinischen Eherecht ἐν Oesterreichisches Archiv für Kirchenrecht τ. 18 (1967) σ. 305-325.

252. * A. Isaksson: Marriage and ministry in the New Temple. A study with special reference to Mt. 19, 3-12 and 1. Cor. 11, 3-16, Lund 1965.

253. Π. Κωνσταντακοπούλου: Ἡ σύναψις τοῦ γάμου ἐξ ἀπόψεως νομοκανονικῆς, Καλαμάτα 1967.

254. Ι. Κωνσταντινίδου: Νικόλαος Α' ὁ Μυστικός... πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐν Ἀθήναις 1967 (διὰ τὸ ἐκ τῆς τετραγαμίας Λέοντος τοῦ σοφοῦ ζήτημα).

255. Ἑλλης Κρίσπη - Νικολετοπούλου γνwm. ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 255 ἐπ. διὰ τὸ ἀνυπόστατον γάμου ὀρθοδόξου μετὰ καθολικοῦ ἱερολογηθέντος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπὸ μόνου καθολικοῦ κληρικοῦ.

256. Τῆς αὐτῆς: La célébration du mariage des nationaux grecs ἐν Revue hellénique de droit international τ. 20 (1967) σ. 114-119.

257. Ε. Λιβιεράτου ἐπιστ. ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 862 διὰ τὴν κατὰ τόπον ἀρμοδιότητα τοῦ ἐπισκόπου πρὸς διαλλαγὴν τῶν διύσταμένων συζύγων.

258. * A. Merklein: Das Ehescheidungsrecht nach den Papyri der byzantinischen Zeit, Diss. Erlangen 1967.

259. Σπ. Μπακανάκη ἐπιστ. ἐν Ν.Β. τ. 14 (1966) σ. 1085 διὰ τὸν ὑπολογισμόν τῆς τριμήνου προθεσμίας πρὸς διαλλαγὴν τῶν διύσταμένων συζύγων.

260. Ι. Παναγοπούλου: Αὐτόματον διαζύγιον. Ἀντικειμενικὸς κλονισμὸς τοῦ γάμου — Κατὰ συναίεσιν διαζύγιον καὶ τέταρτος γάμος, Ἀθήναι 1967.

261. Ν. Παπαντωνίου: Τὸ πρόβλημα τοῦ συναινετικοῦ διαζυγίου ἐν ΕΕΝ τ. 33 (1966) σ. 862 ἐπ.

262. * Evelyne Patlagean: Une représentation byzantine de la parenté et ses origines occidentales ἐν L'homme τ. 6 (1967) σ. 59-81.

263. * Β. Φειδᾶ: Τὸ κατὰ συναίεσιν διαζύγιον καὶ τὸ κοινῇ ὑπαιτιότητα διαζύγιον, Ἀθήναι 1967.

264. Ο. Rousseau: Scheidung und Wiederheirat im Osten und im Westen ἐν Concilium τ. 3 (1967) σ. 322-334.

265. * C. Schwarzenberg: Sulla recezione di consuetudini ebraiche... nello svolgimento storico della benedizione degli sponsali in diritto bizantino ἐν Π δίκαιο ἐκκλησιαστικόν τ. 77 (1966) σ. 216-242.

266-272. Α.Π. 212/1966 ἐν Ν.Β. τ. 14 (1966) σ. 1035 διὰ τὸν τύπον γάμου ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς πρὸ τοῦ Ἀστ. Κώδικος, Α.Π. 485/1967 αὐτόθι τ. 16 (1968) σ. 30 διὰ τὴν ἀπόδειξιν τελέσεως τοῦ γάμου, Γερμ. Ἀκυρωτικὸν ἀποφ. ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1965 αὐτόθι σ. 120 καὶ σχ. Ν. Βεϊκούλου διὰ τὸν τύπον τοῦ γάμου ἐλλήνων ὀρθοδόξων ἐν Γερμανίᾳ, ἡ γνwm. Εἰς. Α.Π. (Α. Τόση) 16/1967 αὐτόθι σ. 680 ἀποκλείει τὴν ἄσκησιν οἰκονομίας ἐπὶ ἀνατρεπτικῶν κωλυμάτων γάμου, κατὰ τὴν Α.Π. 89/1966 ἐν

ΑΕΚΔ τ. 21 (1966) σ. 94 ἢ ἐνιαύσιος προθεσμία ἄρθρ. 1448 Ἀστ. Κώδ. δὲν διακόπτεται ἐκ τῆς προσφυγῆς πρὸς τὸν ἐπίσκοπον πρὸς διαλλαγὴν τῶν συζύγων, κατὰ τὴν Α.Π. 220/1967 αὐτόθι τ. 22 (1967) σ. 108 = Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 975 ἐπὶ Ἑλλήνων μουσουλμάνων παραλείπεται τὸ στάδιον τῆς ἀποπείρας διαλλαγῆς, κατὰ δὲ τὴν Πρωτ. Σερρών 454/1965 ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 362 δὲν ἀπαιτεῖται ἡ περιγραφή τοῦ τύπου ἐκτελέσεως εἰς ἀπόφασιν ἄλλοδαποῦ δικαστηρίου διὰ νὰ κηρυχθῆ πνευματικῶς λελυμένος ὁ γάμος.

§ 47. Κήρυγμα καὶ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις

273. Α. ν. 192 τῆς 10/18 Νοεμβρίου 1967 Περὶ ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας ἀνωτάτης σχολῆς ὀρθοδόξων σπουδῶν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία.

274. Α. ν. 249 τῆς 30/30 Δεκεμβρίου 1967 Περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀ. ν. 137/1967 κλπ. (Διὰ τὸ ἐν Τήνῳ Ἀνώτερον Ἱερατικὸν Φροντιστήριον).

§ 48. Διοικητικὴ ἐξουσία ἐπὶ προσώπων

275-276. Α.Π. 480/1966 ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 322 = ΑΕΚΔ τ. 22 (1967) σ. 112 καὶ Α.Π. 347/1967 ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 1135 διὰ τὴν ἀναρωτικὴν ἄδειαν ἱεροψαλτῶν.

§ 49. Διοικητικὴ ἐξουσία ἐπὶ πραγμάτων. Ἐκκλησιαστικὴ περιουσία. Γενικὰ

277. Α.ν. 44 τῆς 21/26 Ἰουνίου 1967 Περὶ Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας κλπ. Εἰσαγωγικὸς νόμος ἄρθρ. 52 (Διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ διατάξεις ἀπαγορεύουσαι τὴν κατάσχεσιν ἐκκλ. πραγμάτων.

278. L. B o v e: Immunità fondicaria di chiese e chierici nel Basso impero ἐν Synteleia V. Aranagio-Ruiz τ. II, Napoli [1964] σ. 886-902.

279. * H. H u n g e r: Fasten als «Zehntpflicht» des Christen in frühbyzantinischen Zeit ἐν Wiener Archiv für Geschichte des Slaventums und Osteuropas τ. 5 (1966).

280. * M. R e v e i l l a n d: Pastorat et salariat au cours des premiers siècles de l' Église ἐν Études Théologiques et religieuses τ. 41 (1966) σ. 27-41.

281. Σ. Ε. 361/1966 ἐν Ν.Β. τ. 14 (1966) σ. 962 θεωρεῖ ἀντισυνταγματικὴν τὴν ἀπαλλοτριώσιν ἢ ἀναγκαστικὴν μίσθωσιν τῆς ἐκκλ. περιουσίας.

§ 50. Διαχείρισις περιουσίας μητροπόλεων, ναῶν καὶ μονῶν

282-284. Α.Π. 669/1967 ἐν Ν.Β. τ. 16 (1968) σ. 257 διὰ τὸν τρόπον ἀποδοχῆς κληρονομίας ὑπὸ ἐνοριακοῦ ναοῦ, Σ.Ε. 1055/1966 αὐτόθι τ. 14 (1966) σ. 1168 = ΑΕΚΔ τ. 21 (1966) σ. 93 διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν σχεδίων ἀνεγέρσεως, μετασκευῆς κλπ. ναῶν, Α.Π. 258/1967 ἐν Ν.Β. τ. 15 (1967) σ. 1033 διὰ παραχώρησιν ὑπὸ τοῦ ΟΔΕΠ συμβιβαστικῶς μοναστηριακῶν ἀκινήτων εἰς κατόχους αὐτῶν.

§ 51. Ἔσοδα καὶ ἀσφάλισις κληρικῶν

285. Ν.δ. 4538 τῆς 26/31 Αὐγούστου 1966 Περὶ καθορισμοῦ τυπικῶν προσόντων κατατάξεως τῶν ἐφημερίων εἰς μισθολογικὰς κατηγορίας.

286. Ν.δ. 4562 τῆς 11/15 Ὀκτωβρίου 1966 Περὶ ... ρυθμίσεως ἐκκλ. τινῶν ζητημάτων ἀρθρ. 4-5.

287. Π.Υ.Σ. 281 τῆς 20/21 Δεκεμβρίου 1966 Περὶ καθορισμοῦ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ τακτικῶν ἐφημερίων.

288. Π.Υ.Σ. 282 τῆς 20/21 Δεκεμβρίου 1966 Περὶ τῆς ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.

289. Π.Υ.Σ. 37 τῆς 28/30 Μαρτίου 1967 Περὶ τροποποιήσεως τῆς ὑπ' ἀρ. 281/20.12 1966 Π.Υ.Σ. «περὶ καθορισμοῦ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ τακτικῶν ἐφημερίων».

290. Ἀποφ. Ὑπ. Ἐθν. Παιδείας ἀρ. 79347 τῆς 17 Ἰουνίου/5 Ἰουλίου 1967 Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 18 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ΤΑΚΕ.

291. Σ.Ε. 784/1966 ἐν Ν.Β. τ. 14 (1966) σ. 972 διὰ συνταξιοδότησιν θετῶν τέκνων ἐφημερίων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

§ 53. Ἐκκλησιαστικαὶ ποιναὶ ἐπιβαλλόμεναι εἰς πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας

292. Ἐμμάνουηλ Καρπαθίου μητρ. Κῶ: Ἐξομολογητικὴ τ. Β' 2 καὶ Γ', ἐν Ἀθήναις 1965-1967.

293. Β. P o s c h m a n n: Penance and the anointing of the sick, London 1964.

294. * K. R a h n e r: La penitencia della Chiesa. Saggi teologici e storici, Roma 1964.

295. * C. V o g e l: Le pécheur et la pénitence dans l' église ancienne, Paris 1966.

§ 56. Τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀδικήματα. Γενικά

296. Α.ν. 214 τῆς 8/12 Δεκεμβρίου 1967 Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ν. 5383/1932 κλπ. Περιορισμένης χρονικῆς ἰσχύος πλὴν τοῦ ἄρθρ. 8 καθ' ὃ ἀπειλεῖται ἔκπτωσις κληρικῶν ἀπολεσάντων τὴν ἔξωθεν καλὴν μαρτυρίαν.

§ 57. Ἐπὶ μέρους ἐκκλησιαστικὰ ἀδικήματα

297. * C. Lubheid: Theodosius II and heresy ἐν Journal of ecclesiastical history τ. 16 (1965) σ. 13-38.

298. * E. Moutsoulas: Der Begriff Häresie bei Epiphanius von Salamis ἐν Studia patristica τ. 7 σ. 362-371.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ
ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

§ 58. Γενικά

299. * M. Delcor: Les tribunaux de l'Église de Corinthe et les tribunaux de Qumran ἐν Studiorum Paulinorum Congressus 1961 τ. II σ. 535-548.

300.* Mosiek: Das altkirchliche Prozessrecht im Spiegel der Didaskalie ἐν Oesterreichisches Archiv für Kirchenrecht τ. 16 (1965) σ. 183 ἐπ.

301. W. Selb: Episcopalis audientia von der Zeit Konstantins bis zur Nov. XXXV Valentinians III ἐν Zeitschrift der Savigny - Stiftung, Rom. Abt. τ. 84 (1967) σ. 162-217.

302. * M. V. Mihut: Les instances judiciaires dans les églises orthodoxes (ρουμ.) ἐν Studii teologice 2α σειρ. τ. 18 (1966) σ. 584-610.

303. M. Zivojinovic: The judicial system in the Greek territories of the Serbian empire ἐν Recueil des travaux de l'Institut d'études byzantines (μὲ ἀγγλικὴν περίληψιν) τ. 10 (1967) σ. 197-249.

§ 59. Ἐκτέλεσις τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων. Χάρις

304. Κ. Μουρατίδου: Τὸ δίκαιον τῆς χάριτος καὶ αἱ σπουδαιότεραι διαφοροποιήσεις ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοργανώσει ἐν Ἑθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, Ἐναίσιμοι Λόγοι τ. 11 (1966/67) σ. 293-311.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

§ 67. Κρήτη

305. Ν.δ. 4562 τῆς 11/15 Ὀκτωβρίου 1966 Περί... ρυθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν τινῶν ζητημάτων ἀρθρ. 13 (Αἱ ἐν Κρήτῃ ἐπισκοπαὶ προάγονται εἰς μητροπόλεις).

§ 68. Ἅγιον Ὄρος

306. Ἀποφ. Ὑπ. Ἐξωτερικῶν ἀρ. 542-2 τῆς 27 Ἰουνίου/27 Ἰουλίου 1966 Περί κυρώσεως κανονιστικῆς διατάξεως περὶ καθιερώσεως ἀγιορειτικοῦ ἐνσήμου.

307. C h. P a p a s t a t h i s: The nationality of the mount Athos monks of non greek origin ἐν Balkan studies τ. 8,1 (1967) σ. 75-86.

308-310. Σ.Ε. 1267/1966 ἐν Ν.Β. τ. 14 (1966) σ. 1159 διὰ τὰς μὴ ὑποκειμένας εἰς αἴτησιν ἀκυρώσεως πράξεις ὀργάνων τοῦ Ἁγίου Ὄρους γνομ. Νομ. Συμβουλίου 379/1966 αὐτόθι σ. 382 διὰ τὴν συνταγματικότητα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ Ἁγ. Ὄρους ὡς ἀρχαιολογικοῦ χώρου μετὰ τῶν συναφῶν ὑποχρεώσεων, Σ.Ε. 869/1967 αὐτόθι τ. 15 (1967) σ. 686 = ΑΕΚΔ σ. 54 καὶ σχολ. Β. Κ ο υ ν τ ο ὄ ρ η διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς συνταγματικῆς προστασίας τοῦ ἀγιορειτικοῦ καθεστῶτος μὴ ἐκτεινομένης εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν ἀπαλλοτριώσεως τῶν εἰς τὰς μονὰς ἀνηκόντων ἀκινήτων.

ΠΙΝΑΞ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΩΝ

- Ἀβούρης Σ. 156
 Agnes M. 64.
 Ahrweiler H. 226.
 Alivisatos H. 200, 210.
 Ambrosetti G. 149.
 Ἀναπλιώτης Γ. 132.
 Ἀναστασίου I. 201, 211.
 Anastos M. 65.
 Ἀρβανίτης Ἀθ. 22.
 Aubineau M. 82.

 Βαβοῦσος Κ. 142.
 Bakhuizen van den Brink J. N.
     184.
 Βαρνάβας μητρ. Κίτρος 36, 212.
 Bartsch H. W. 60.
 Bauer J. B. 247.
 Beck H. G. 42, 185.
 Βεϊκόπουλος Ν. 268.
 Benoit P. 1.
 Bevenot H. 159.
 Biedermann H. M. 202.
 Boese H. 15.
 Bonnard P. 186.
 Bove L. 278.
 Βρανούση Ε. 101, 102, 103, 116.
 Brezzi P. 66.
 Brouwers P. 175.
 Buisson L. 29.

 Cambier J. 248.
 Capocci V. 47.
 Catandella M. R. 48.
 Catrina A. I. 83.
 Chadwick H. 84.
 Χαλκίτης Α. 191.
 Charvet L. 239.
 Χριστοφιλόπουλος Α. 30.
 Chrysos E. 85.
 Χρυσόστομος μητρ. Πειραιῶς 212.
 Clement 160.

 Coleman-Norton P. R. 49.
 Coliba M. 91.
 Colson J. 187.
 Congar Υ.Μ.Ι. 2, 192.
 Coquin R. G. 80.
 Crake J. E. A. 50.
 Croce I. 243.
 Crouzel H. 249.

 Dabrowski E. 51.
 Darrouzes J. 3, 94, 227.
 Decarreaux J. 16, 17.
 Delcor M. 299.
 Delehaye K. 4.
 Δημητρόπουλος Π. 45.
 Δημόπουλος Α. 250.
 Dikigoropoulos A. 161.
 Dujcev J. 104.
 Dupont Cl. 240.
 Durand M. G. de 86.
 Dvornik F. 18, 162, 163.

 Ἐμμανουήλ (Καρπάθιος) μητρ. Κῶ,
     292.
 Ercole G. L. 164.
 Esbroeck M. van 119.

 Farina R. 67, 68.
 Festugière A. L. 120.
 Fourrier F. 52.
 Frennd W. H. 53.

 Gabba E. 54.
 Γ.Α.Χ. 207.
 Γαλίτης Γ. 157.
 Garitte G. 121.
 Garzya A. 95.
 Geanakoplos 69.
 Getty R. J. 55.
 Γιγούρτάκη Ε. 195.
 Γιέβτιτς Ἀθ. 5.

- Gill J. 165.
 Γκίνης Δ. 31, 129.
 Grifò G. 241.
 Grumel V. 87.
 Guillou A. 105, 106.

 Halkin F. 122, 124.
 Hamel E. 150.
 Hammerschmidt E. 38.
 Hanssens J. M. 81.
 Harkins P. W. 176.
 Hauptmann P. 38.
 Hebert A. J. 188.
 Herman E. 41.
 Herrmann J. 56.
 Higgins M. J. 166.
 Hunger H. 107, 251, 279.
 Hussey J. M. 41.

 Ἱερώνυμος ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν 32.
 Isakson A. 252.
 Javierre A. M. 193, 194.
 Jeremias J. 177.

 Kaesemann 6.
 Kahle W. 23.
 Καρακόλης Κ. 7.
 Καρμίρης Ι. 24, 178.
 Καρπάθιος βλ. Ἐμμανουήλ
 Kempf F. 42.
 Κονιδάρης Γ. 25, 167, 208.
 Κωνσταντακόπουλος Π. 253.
 Κωνσταντινίδης Ι. 254.
 Κουγέας Σ. 133.
 Κουντούρης Β. 154, 310.
 Κοζύρης Θ. 244.
 Kraft H. 43, 44.
 Kreilkamp H. D. 168.
 Κρίσπη-Νικολετοπούλου Ἑλλη 255,
 256.
 Κυπριωτάκης Κ. 196.

 Lanne E. 183.
 Lascaris M. 108.
 Lèbe L. 92.
 Leclercq J. 197.
 Leopoldt J. 93.
 Lemerle P. 19, 228.

 Leonardi C. 88.
 L' Huillier P. 214, 215.
 Λιβιεράτος Ε. 257.
 Ljubinkovic R. 169.
 Lods M. 8.
 Lubheid C. 297.

 Μάϊνας Π. 230.
 Manea C. M. 216.
 Marina E. C. 189, 203, 204.
 Μαρίνος Τ. 229.
 Markus R. A. 70.
 Μάτσης Ν. 130.
 Μάξιμος μητρ. Σάρδεων 26.
 Medico L. 170.
 Meinardus O. 217.
 Μελέτιος μητρ. Κυθήρων 151, 218.
 Merklein A. 258.
 Michelfeit J. 57.
 Mihut N. V. 302.
 Mosiek 300.
 Μουρατίδης Κ. 141, 304.
 Moutsoulas E. 298.
 Μπακανάκης Σπ. 259.
 Μπαλῆς Α. 179.
 Μπρατσιώτης Π. 245.

 Νεαμονιτάκης Χρ. 213.
 Νικόλαος μητρ. Ἀξώμης 219.
 Νικολόπουλος Π. 109.
 Νυσταζοπούλου Μαρία 110, 235.

 Οικονομίδης Ν. 109, 111, 112, 125.
 Ostrogorsky G. 113.

 Παναγιωτάκος Π. 33, 71, 143.
 Παναγόπουλος Ι. 220, 260.
 Παπαδάτος Στ. 198.
 Παπανδρέου Δ. 27.
 Παπαστάθης Χ. 28, 307.
 Πανώτης Π. 20.
 Παπαντωνίου Ν. 261.
 Papoulidis C. 131.
 Patlagean Evelyne 262.
 Πατριεῆλης Χ. 135.
 Πολίτης Α. 134.
 Πετριτάκης Ι. 34, 35, 152, 242.
 Pezzella S. 72, 126.

- Φειδάς Β. 263.
- Poschmann B. 293.
 Rahner H. 9, 294.
 Ratcliff E. C. 221.
 Rees B. R. 99.
 Reveilland M. 10, 280.
 Ritter A. 89.
 Rousseau O. 264.
- Σαχπελίδης Σ. 136.
 Scharf J. 73.
 Schnackenburg R. 11.
 Schneider C. 74.
 Schulz H. J. 40.
 Schwarzenberg C. 265.
 Selb W. 96, 301.
 Σγουρίτσας Χρ. 144.
 Sheridan J. J. 75.
 Scherwin-White A.N. 61.
 Smuts F. 58.
 Sordi F. 59.
 Stanley D. M. 12.
 Σταυρίδης Β. 205.
 Steinwenter A. 62.
 Stephanou P. 171.
 Stockmeier P. 76.
 Στράγκας Θεόκλητος 137, 222.
 Strobel A. 180.
 Swiderek Anna 100.
- Tamburino P. 199.
- Θεοχαρίδης Γ. 114.
 Thiriet Fr. 77.
 Thomson F. I. 155.
 Τίτος μητρ. Παραμυθίας 223.
 Τωμαδάκης Ν. 117.
 Τούσης Α. 269.
 Τρεμπέλας Π. 39.
 Τρωιάνος Σ. 229.
 Τσιρπανλής Αιμ. 13, 78.
 Τσοῦτσος Α. 153.
 Tuilier A. 21, 172.
- Vandoni Mariangela 100.
 Veer A. C. de 79.
 Veilleux A. 127.
 Van den Ven P. 97.
 Verpeaux J. 118.
 Vischer L. 190.
 Vogel C. 224, 295.
 Vries W. de 173, 174.
 Wallach L. 90.
 Walter J. H. 63.
 Westernik L. 128.
 Wirth P. 115.
- Ysebaert J. 181.
- Ζηζιούλας Ι. 14.
 Zivojinovic M. 303.
 Ζῶγκος Β. 213.
 Zsifhovits V. 46.
 Zuzek Iv. 98.